

2. Karlskoga kommun

Sammanfattning

Karlskoga kommun ligger centralt placerad i Mellansverige mitt på axeln mellan Stockholm och Oslo. Här befinner man sig i gränslandet mellan två tillväxtzoner, Karlstad och Örebro. Karlskoga tätort är placerad i norra änden av sjön Möckeln och präglas idag liksom landsbygden av den tidigare brukstraditionen. Bruket och naturtillgångarna i omgivningen har på många sätt styrt ortens och landsbygdens utveckling. Stora natur- och kulturvärden finns som bör vårdas, bevaras och få möjlighet att utvecklas, flera områden är även klassade som riksintressen. Behoven av förnyelsebar energi kan på sikt komma att kräva acceptans för en förändrad landskapsbild med till exempel vindkraftverk.

Huvudsakligen på grund av en omfattande strukturomvandling i industrin har det sedan 1970-talet skett en kraftig befolkningsminskning i kommunen. Karlskoga delar denna utveckling med ett flertal grannkommuner. Tillverkningsindustrin med ett stort högteknologiskt kunnande sysselsätter fortfarande flest personer men en breddning har skett inom tjänste- och kunskapssektorn. För att kommunen ska bli attraktiv för framtiden är det viktigt att trots vikande befolkningsunderlag utveckla och modernisera tätorten. En vacker och välordnad stad lockar människor till sig och skapar därmed förutsättningar för en positiv samhällsutveckling.

2.1 Ursprung

Fornlämningar kring Möckeln visar att människor bott här under minst 8000 år.

Karlskoga kallades från början Möckelns bodar eftersom det till större delen bestod av ett antal fåbodar tillhöriga bönderna i Närke. Namnet Karlskoga tillkom i samband med att hertig Karl, sedermera kung Karl IX, gjorde ett besök i slutet av 1500-talet. Staden Karlskoga har växt upp kring två tätorter, Karlskoga kyrkby och Bofors bruk.

Från den senare delen av 1800-talet utvecklades bygden snabbt samtidigt som de små brukten slogs ut. I Karlskoga inleddes genom Alfred Nobels initiativ omvandlingen och expansionen mot en allt mer teknologisk industri med huvudinriktningen mot försvarsmateriel och samhället fungerade som servicecentrum för industrin AB Bofors.

Mellan 1862 och 1924 var Karlskoga och Degerfors landsortskommun en gemensam kommun. Karlskoga fick stadsprivilegier 1940 och valet stod då mellan att kalla staden för Karlskoga eller Bofors.

Karlskoga växte kraftigt från 1930-talet fram till 1970 då staden var som störst. Därefter har kommunen tappat drygt 25 % av sin befolkning vilket präglat bygden och dess utveckling.

2.2 Läge

Karlskoga ligger i ett tämligen centralt läge i Mellansverige, 25 mil från Stockholm och Göteborg, på en axel mellan Stockholm och Oslo. Huvudstråken på väg är E18 i öst/västlig riktning och Länsväg 205 i nord/sydlig riktning, även Länsväg 243 är av stor betydelse för transporter i nord/sydlig riktning. Värmlandsbanan, Laxå-Karlstad-Charlottenberg-(Oslo) har angöring i Degerfors för persontrafik och gods på järnväg. Eftersom Karlskoga saknar persontrafik på järnväg fungerar Degerfors även som Karlskogas tågstopp.

Kommunen gränsar till Kristinehamn, Storfors, Hällefors, Nora, Örebro, Lekeberg och Degerfors kommuner. Kommunen har ett läge i gränslandet mellan två tillväxtzoner, Karlstad och Örebro.

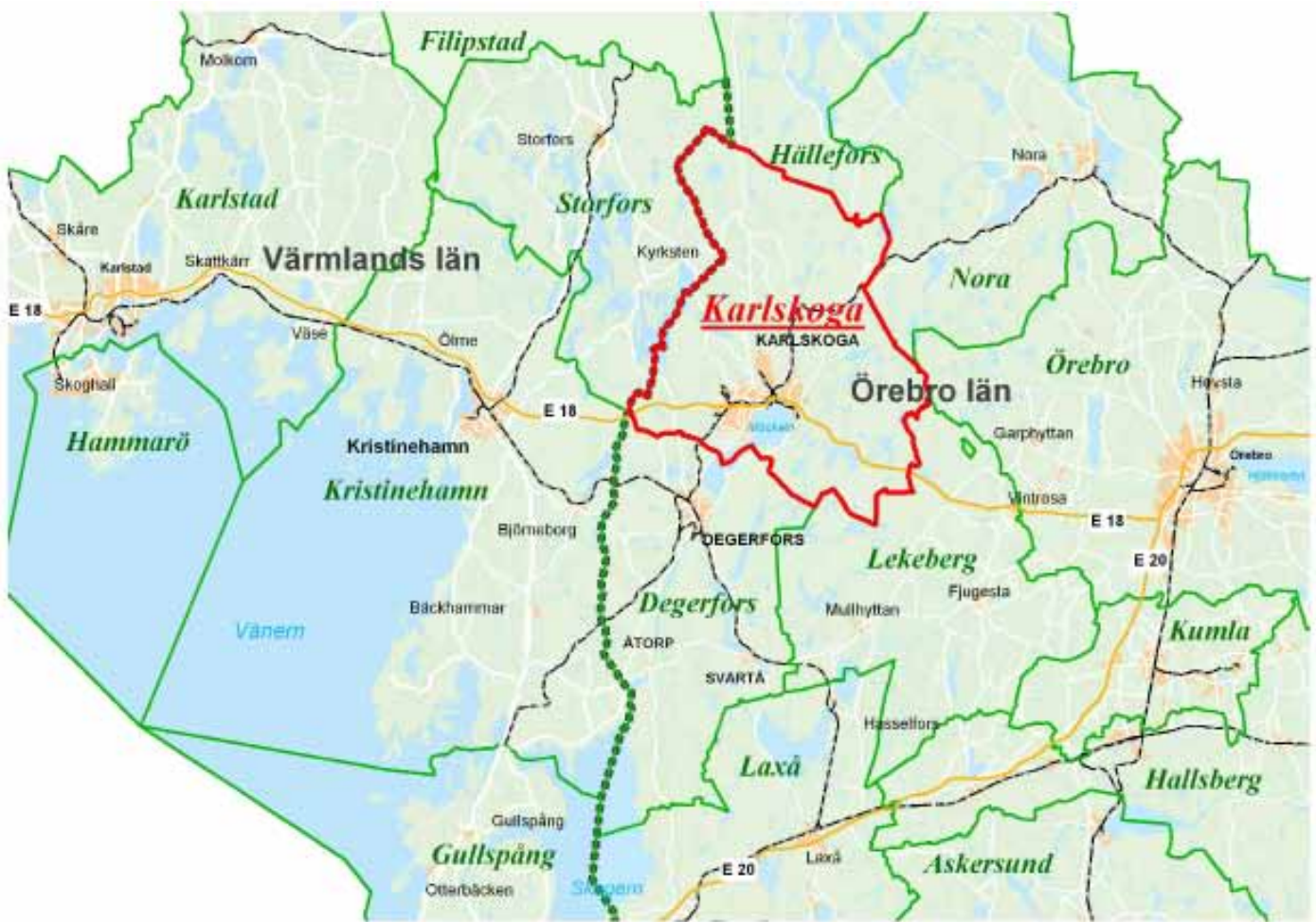
2.3 Bebyggelsestruktur och gestaltning

Karlskoga kommun består av en helt dominerande tätort. Karlskoga. Övriga samhällen/byar är mycket små och består av ett hundratal invånare eller mindre vardera; Linnebäck, Granbergsdal, Villingsberg, Lonnhyttan, Östervik och Karlsdal.

2.3.1 Landsbygden

Bebyggelsens utveckling är ofta knuten till vattendragen, vilket är vanligt i områden som präglats av bergs- och järnhantering och som kunnat växa fram tack vare områdets naturtillgångar i form av skog och vattenkraft, transportleder och närheten till Bergslagens rika malmfyndigheter.

På landsbygden vittnar ännu de många bergsmans- och herrgårdarna om den rikedom som uppstått genom denna näring. Gårdarna är stora, ofta påbyggda till två våningar och påkostade. Landsbygden präglas därför av dessa stora hus, ofta glest liggande gårdar,

Karlskoga kommun med grannkommuner och närmaste regioncentra

vanligen lokaliserade till gränslandet mellan skog och öppen mark i dalgångarna. Här bör särskilt nämnas områdena längs sjö- och älvsystemen från Lonnen/Timsälven i norr till Möckeln i söder. Bybildningar förekommer endast sparsamt. Under det senaste århundradet har denna bebyggelse kompletterats med många fritidshus som generellt ligger direkt intill eller mycket närmare nämnda sjöar och vattendrag än ursprungsbebyggelsen. Senare års permanentning av fritidshus har inneburit att detta bygnadsbestånd blivit allt mer varierat.

- En hållbar samhällsplanering ska förhålla sig till landskapet. Delar av landskapet behöver bevaras intakt med anledning av dess stora natur- och kulturvärden samtidigt som det ska finnas mycket generösa möjligheter att bosätta sig på landsbygden.
- Förändringar över tiden, t ex att energiförsörjningen går över mot mer och mer förnyelsebar energi, kan komma att innebära ändrad påverkan på landskapsbilden. Det behöver i framtiden finnas acceptans för t ex biobränsleanläggningar och vindkraftverk även om det påverkar landskapsbilden.

2.3.2 Staden

Karlskoga är en utbredd stad, särskilt i öst-västlig riktning. Staden har dels växt ut från bruket vid Timsälvens mynning, dels med kyrkan som medelpunkt. Bebyggelsestrukturen är tämligen typisk för bruksorter där utbyggnad skett vartefter behov funnits och kan till viss del uppfattas som ostrukturerad men genom den styrning som bruksföretaget utövat har det även inneburit att många bebyggelseområden har en utpräglad planerad struktur och är mycket homogena.

Den genom åren allt mer trafikerade E18 har starkt bidragit till stadens utveckling och utformning. Behov av att dra om och höja kapaciteten på E18 och andra nationella vägar som passerar genom Karlskoga har lett till att äldre bebyggelsestrukturer styckats upp. Den största delen av bebyggelsen i Karlskoga tätort är uppförd på 1900-talet med tyngdpunkt på tiden från 1940 till 1970. Flerbostadshusområden uppförda under 1940- och 50-talen utformades medvetet som hus i parker där allmänna och privata ytor flöt samman. Generellt finns stora natur- och skogspartier bevarade mellan bebyggelsen vilket bidrar till stadens förhållandevis stora utbredning.

Sjön Möckeln, som bara ligger ca 300 meter från stadskärnan i Karlskoga, har stor betydelse för stadens utformning då staden växer runt sjöns norra ände. Stränderna består i den centrala delen av stora klippta gräsytor, längre ut tar naturmark vid. Strandpromenaden bryts dock på två ställen av större industriområden. Den centralt placerade industrin delar tydligt staden i en västlig och en östlig del. I folkmun brukar man prata om den ena eller andra sidan av "Kölbrosen" (Kolbron), en konstruktion som fysiskt inte längre finns kvar.

Under 1900-talets första del uppfördes många byggnader i jugend- och funktionalistisk stil, inte bara bostäder utan även byggnader för andra funktioner. Här ska särskilt nämnas de fem kvarteren med funkisvillor i Karls-Åbyområdet som idag är klassade som riksintresse. De stora villaområden som växt fram genom åren är uppförda i olika arkitekturstilar som väl följer respektive tidsepok.

Karlskogas centrala delar är tämligen kuperade där bl a Rävåsen påtagligt styrt bebyggelseutbredningen och begränsat möjligheterna att ta sig fram i staden. Karlskogas stadskärna har utvecklats i anslutning till kyrkan och längs den gamla genomfarten (se även eget avsnitt). Stadskärnan innehåller i princip bara ett klassiskt slutet kvarter och även om området runt torget utgör en tydlig centrumpunkt sträcker sig stadskänslan bara något hundratal meter ut från denna punkt innan andra bebyggelse typer, verksamheter och anläggningar tar över.

Även inom industriområdena finns många kulturhistoriskt intressanta byggnader och miljöer. Här ska särskilt nämnas det centralt belägna Boforsområdet med t ex Huvudkontoret och Bofors hotell som en form av monumentalbyggnader från brukstidens glansdagar. Den faluröda arbetarbebyggelsen i Rosendal omedelbart norr om Boforsområdet, med 4 till 6 lägenheter i respektive hus, är välbevarad och klassad som riksintresse.

- Karlskoga ska vara en attraktiv stad med väl underhållna vardagsmiljöer och platser med god arkitektur. En stad där både invånarna och besökare trivs. En vacker och välordnad stad lockar människor till sig och skapar därmed förutsättningar för handel och service.
- Den hållbara staden bör förtätas bl a genom att binda samman stadsdelar. Det offentliga rummet ska utformas på ett sätt där alla kan känna sig trygga. Det gemensamma rummet, Karlskogas gator, torg och parker ska vara tillgängliga för alla.
- Människor och funktioner ska blandas, nytt och gammalt, stora företag och små företag, affärer och kultur, offentligt och privat, livligt och lugnt, exploatering och grönt.
- Den kulturhistoriska värdefulla bebyggelsen och områdena bör bevaras men samtidigt anpassas till framtiden. En avvägning mellan aktuella krav och ett långsiktigt bevarandeperspektiv ska göras.
- Byggnader och miljöer där det inte går att finna en ny och för framtiden användbar funktion ska inte tillåtas förfalla utan avvecklas innan de blir en belastning för miljön och stadsbilden.
- Energieffektivitet bör eftersträvas vid ny- om- och tillbyggnader. Gestaltningen ska integreras med energieffektiva tekniska lösningar.
- Höga hus prövas där det bedöms lämpligt.

- Vägar, gator, gång- och cykelvägar och tunnlar med omgivning har stor betydelse för stadens utformning. Cirkulationsplatser förordas, dels som en lösning för att förbättra framkomlighet och trafiksäkerhet, dels som ett sätt skapa en vacker stad där själva rondellen ger plats för konstutsmyckning och vackra blomsterplanteringar. Gång- och cykelvägar och tunnlar bör vara ordentligt upplysta utan skymmande växtlighet.
- E18 ska vara en attraktiv och säker genomfart. Omgivningen längs E18 ger för trafikanter och många besökare det huvudsakliga intrycket av Karlskoga som ort. Byggnader och verksamheter som ska placeras i direkt anslutning till E18 och särskilt stadens entréer bör vara representativa.

Stadskärnan

Stadskärnan har historiskt utgjorts av bebyggelse runt kyrkan (sakristian från 1580-talet), samt längs båda sidor av Kungsvägen, som tidigare var huvudgenomfarten och sträckte sig ända bort till Loviselund. Närmast runt det vackert disponerade och slutna torget ger bebyggelsen, trots olika ålder och karaktär, ett väl sammanhållet och enhetligt intryck.

Bebyggelsen runt torget har uppkommit i samband med stadsbildning 1939. Dessförinnan var stora delar obebyggd odlings- och betesmark. Här fanns också en bondgård och en fattigstuga. Förutom den södra sidan av torget (Kulan) utgörs bebyggelsen av enhetlig och omsorgsfullt utformad bebyggelse från 1939-45. Torget har stor betydelse för Karlskogaborna som mötes- och evenemangsplats. För Karlskogas invånare har dock tillkomsten av Kulananläggningen (tidigare kallat K-Center), då mycket av den äldre bebyggelsen revs, varit starkt ifrågasatt. Fortfarande efter 40 år sörjer många Ekmansbacken, en del av den gamla genomfarten, som försvann i samband med ombyggnaden runt 1970. Som läget nu är har ändå nuvarande bebyggelse en del fördelar genom stora lokalytor som genererar fler och större butiker i centrum än vad som annars skulle ha varit möjligt.

Under de senaste 40 åren har det kommersiella centrumet sträckt sig från Kulan och torget mot väster längs Kungsvägen och Värmlandsvägen till Örncenter. Båda gatorna är starkt trafikerade där en lång sträcka bara är bebyggd på ena sidan och därtill helt avbrutna av kyrkogården och Tingshusparken. Utlöparen mot väster har aldrig kunnat bilda och kan inte bilda en del av en sammanhållen stadskärna.

Området ett stycke öster om Torget, längs Loviselundsvägen och Oxelbergsgatan (tidigare del av Kungsvägen) har under ett halvsekel i princip lämnats åt sitt öde och delvis förfallit eller tunnats ut genom rivningar, men det finns även några få väl underhållna byggnader. Det södra centrum är den enda expansionsmöjlighet som ges för stadskärnan då övriga riktningar är blockerade. I och med att ett nytt handelshus på 8000 m² byggts på Skolgärdet, vilket invigdes under 2009, öppnar sig möjligheterna att inkludera området öster om Torget/Kulan i stadskärnan.

För att binda samman de målpunkter - Torget/Kulan och Skolgärdet - som nu uppstått, kan ett centrumstråk skapas. Stråket föreslås bestå av en gågata, uppbruten av små platser, och på båda sidor bebyggt med småskalig stadsbebyggelse med butiker i bottenvåning och bostäder på våning 2 och ibland 3, även enstaka högre punkthus kan lämpligen läggas till för att skapa ett bra utbud av centrala och fullt tillgängliga lägenheter. Bil- och kollektivtrafik använder befintlig gata norr om stråket medan parkering sker längs järnvägen söder om stråket. Genom Centrumstråket kan Karlskogas stadskärna både växa och koncentreras och därmed bli den integrerade bostads, mötes- och handelsplats som karaktäriserar en attraktiv och levande stadskärna.

Kommunfullmäktige antog 2008 nya riklinjer för arbetet med utsmyckning av det offentliga rummet. I dessa sägs bland annat att det ska finnas en konsekvens i utformningen som överensstämmer med Karlskogas särart, varumärke och vision. Åtgärder i Centrumområdet är prioriterat.

- Stads kärnan ska bevaras och utveckla en helhetskaraktär och samtidigt anpassas till framtida behov.
- Bebyggelsen öster om torget ska förtätas.
- Husens exteriörer runt torget bör bevaras i befintligt utförande.
- Stenläggning ska behållas och utvecklas som stads kärnans identitet.
- En levande stadskärna säkras genom att utveckla intressanta mötesplatser och utöka handelsverksamheten.
- Torgets attraktion förstärks, så det utgör stadens naturliga mittpunkt och ett offentligt rum som uttrycker glädje och stolthet.
- Trygghet och tillgänglighet ska förbättras genom gestaltning som bildar en offentlig miljö där alla invånare kan och vågar vistas.
- Kommunfullmäktiges riktlinjer för utsmyckning av det offentliga rummet ska följas.
- Ett gångstråk skapas mellan Torget och Skolgärdet vilket flankeras med småskaliga och stadsmässiga flerfamiljshus med butiker i gatuplan.
- En viss täthet eftersträvas för att uppnå en kritisk massa av människor som kan skapa ett vardagligt folkliv på gator.
- Nya byggnader ska förhålla sig till omgivningen men de ska inte efterlikna den befintliga bebyggelsen. Det finns många valmöjligheter, från att anpassa till befintligt arkitektoniskt uttryck (t ex former, färger, volymer) eller att välja kontrast. I vissa situationer krävs att en ny byggnad kontrasterar mot sin(a) grannbyggnad(er).

Utvecklingen av stadskärnan och skapandet av Centrumstråket betyder att en stor del av bebyggelsen längs Loviselundvägen och Oxelbergsvägen avvecklas. Vissa byggnader kan dock inlemmas i stråkbildningen.

2.4 Karaktär – vad präglar kommunen

Karlskoga är ett typiskt brukssamhälle med ursprung i metallbearbetning och med en helt dominerande arbetsgivare - AB Bofors. Brukssamhället hade som ursprung en patriarkalisk struktur där bruksägarens bestämmanderätt sällan var ifrågasatt men där denne samtidigt förutsattes ta ett ansvar för hela samhället och vara garant för många av dess funktioner. Denna patriarkala anda ersattes så småningom med den starka sociala sammanhållning, gemenskapskänsla, som vi idag känner som bruksandan. Det var på många sätt enkelt att leva i brukssamhället, rollerna var tydliga och framtiden utstakad för de allra flesta. Olika samhällsfunktioner byggdes ut för att tillgodose de behov som fanns för att ha ett gott liv. Många bostadsområden byggdes och fler planerades, för man räknade med att samhället skulle växa ytterligare. Brukssamhället var som ett tryggt folkhem i lokalformat. Bruksandan ger en tydlig identitet och förmedlar stolthet inom den egna gruppen, men kan verka begränsande för öppenhet och nya sätt att tänka.

Karlskoga kommun har dock tvingats genomgå en kraftig strukturomvandling där förändringar i omvärlden gjort att de företag som var grunden för ortens tillkomst och expansion inte längre kunde bära den rollen. Rent praktiskt har invånarna, anpassat sig till nya krav och nya förhållanden. Mentalt lever dock bruksandan kvar liksom stoltheten, dock ofta i form av en stolt historia, idrottsframgångar, och liknande. Det finns också en stolthet över att ha klarat en omfattande förändring. Siktet är ofta inställt på att försvara de strukturer som en gång gett ortens dess framgång. Rent intellektuellt pågår och har det pågått ett omställningsarbete under lång tid, framförallt inom näringslivet. Känslomässigt är det däremot svårare att släppa det gamla bruksarvet, särskilt vad gäller att låta staden och de värderingar som format denna ta nya former. Här i ligger utmaningen för Karlskoga, att våga ta nya och oprövade vägar in i framtiden utan att förlora sin själ och stolthet.

2.5 Riksintressen

Staten har via Länsstyrelsen i respektive län redovisat områden av riksintresse enligt Miljöbalkens tredje kapitel inom följande områden som berör Karlskoga kommun: §6 naturvård, kulturmiljövård; §8 anläggningar för industriell produktion, kommunikationer; §9 totalförsvaret. Enligt PBL ska kommunen i översiktsplanen visa hur riksintressena tillgodoses och bedöma vilken påverkan eller eventuell skada på riksintressena som planens förslag kan medföra.

2.5.1 Riksintressen som berör Karlskoga kommun

Norra Bohult (funkishusvarter Karls-Åby) - kulturmiljövård

Motivering: Bostadsområde med enhetliga tjänstemannavillor, präglade av 1930-40-talens arkitekturideal. Uttryck för riksintresset: Fem kvarter med sammanlagt 55 funkisinspirerade, ursprungligen reveterade (med putsade träväggar) tjänstemannavillor, tillkomna på 1930-40-talen under en expansionsperiod för AB Bofors. Gatu- och tomtstruktur. Planlagt men utan nödvändiga skyddsbestämmelser (planläggning pågår 2011).

- Riksintresset ska genom detaljplanläggning skyddas och bevaras.

Bofors-Björkborn (arbetarbostäder vid Rosendal, mm) - kulturmiljövård

Motivering: Bostadsområden med grupper av enhetliga arbetarbostäder i anslutning till Bofors industrier, delvis brukskaraktär, som visar hur bostadsförhållandena förändras under perioden 1860-1930 och där den sociala skiktningen bland arbetarna framgår. Uttryck för riksintresset: Gatu- och tomtstruktur, obebyggda ytor mellan bebyggelsegrupperna. Till de sammanhållna grupperna av bostadsbebyggelse hör Kanalbostäderna öster om den på 1870-talet byggda Björkborns kanal, Korpkullen och annan bebyggelse i anslutning till Bofors järnvägsstation, Rosendal med drygt 30-tal hus påbörjade 1913 samt Skogen och Skogsäng från 1920 respektive 1930. I området ingår även Arbetarmuséet Gråbo samt kanal- och järnvägsanläggningar och lämningar efter en av landets största lancashiresmedjor. Delvis planlagt med erforderliga skyddsbestämmelser, delvis ej planlagt.

- Riksintresset ska genom detaljplanläggning skyddas och bevaras.

Karlsdal (järnbruksmiljö) - kulturmiljövård

Motivering: Industrimiljö, välbevarad järnbruksmiljö från 1880-talet (Bruksmiljö). Uttryck för riksintresset: oreglerad bruksbebyggelse med herrgård, arbetarbostäder, hyttlämningar, kyrka samt slaggvarp. Ej planlagt.

- Riksintresset ska genom områdesbestämmelser skyddas och bevaras.

Knutsbol (utmed Östra Möckelstranden) - naturvård

Värdeomdöme: Den nordligaste kända platsen för Visingsösandsten och därmed av stort geologiskt intresse. Även tilltalande landskapsbild med beteshagar och ängsgranskog. Värdefull flora och förekomst av hasselmus.

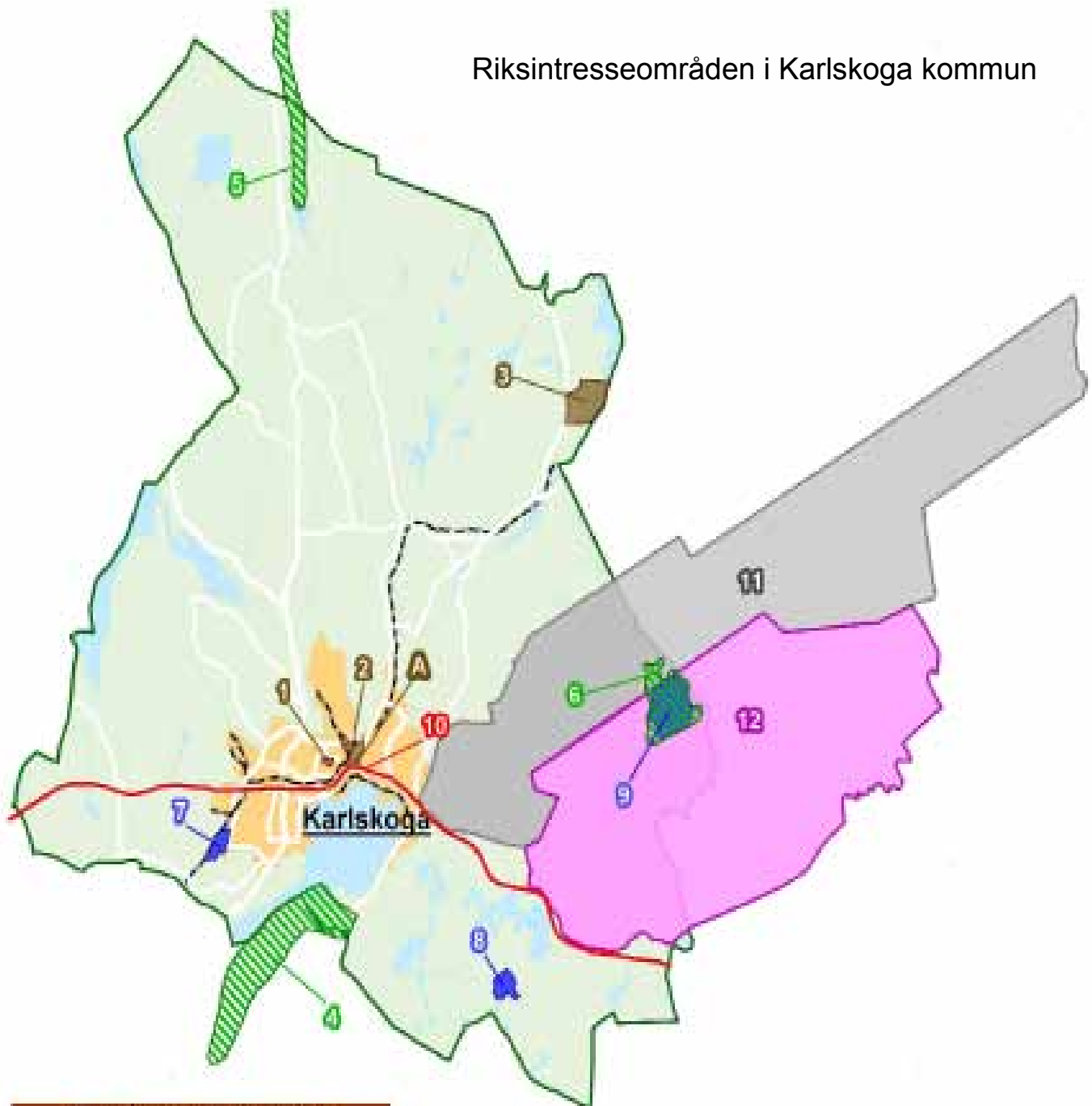
Ligger delvis i Karlskoga och delvis i Degerfors kommun.

Påverkan: Reservat för ny vägstickning (E18), eventuellt även ny järnväg ("Nobelbanan"), passerar genom riksintresseområdet. Visst bebyggelsetryck kan föreligga.

Ej planlagt.

- Diskussioner tas upp med Degerfors kommun om hur riksintresset bäst kan skyddas och bevaras.

Riksintresseområden i Karlskoga kommun

Riksintresse kulturmiljövård

- 1 Nora Bohult
- 2 Bofors-Björkbom
- 3 Karlsdal

Föreslaget riksintresse kulturmiljövård

- A Knektåsvägen

Riksintresse naturvård

- 4 Knutsbol
- 5 Lokadalen
- 6 Trangärdet

Riksintresse natura 2000

- 7 Fisksjön
- 8 Rånossen - Lantjärnmossen
- 9 Trangärdet

Riksintresse väg

- 10 E18

Riksintresse industriell produktion

- 11 Bofors skjuttit

Riksintresse turistbrevor

- 12 Vålågsbergs skjuttit

Lokadalen (i norra Karlskoga kommun) - naturvård

Värdeområde: Markant sprickdal med älv i dalbotten och med skogsklädda dalsidor. Värdefulla limniska miljöer i rinnande vatten och klarvattensjöar. Värdefulla naturskogs- miljöer med rik biologisk mångfald knuten till kryptogamflora och vedinsektsfauna. Intressant geomorfologi och spännande landskapsbild. Ligger delvis i Karlskoga och delvis i Hällefors kommun. Ej planlagt.

- Diskussioner tas upp med Hällefors kommun om hur riksintresset bäst kan skyddas och bevaras.

Trangärdet (i östra Karlskoga kommun) - naturvård

Värdeområde: Ett stort myrkomplex bestående av en mosaik av svagt välvda mossar och fattiga topogena kärr. Skogsmyrmosaik har höga ornitologiska värden. Ej planlagt. Delvis Natura 2000-område. Större delen föreslaget som naturreservat.

- De delar av området som idag saknar formellt skydd ska omfattas av naturreservat.

Villingsbergs skjutfält – totalförsvar

Ligger delvis i Karlskoga kommun, delvis i Lekeberg och Örebro kommuner.

- Diskussioner tas upp med berörda kommuner om hur syftet med riksintresset bäst kan uppfyllas. Åtgärder som försvårar avsedd användning av skjutfältet ska inte medges.

Bofors skjutfält – industriell produktion

Viktig provanläggning för produkter som utvecklas och produceras av näringslivet i Karlskoga, liksom aktörer nationellt och internationellt. Ligger delvis i Karlskoga kommun, delvis i Nora och Örebro kommuner.

- Diskussioner tas upp med berörda kommuner om hur syftet med riksintresset bäst kan uppfyllas. Åtgärder som försvårar avsedd användning av skjutfältet ska inte medges.

E18 (Europaväg 18) – kommunikationer

Motivering: Väg av nationell och internationell betydelse. E18 ingår dels i den svenska delen av det transeuropeiska transportnätet (TEN), dels i det nationella stamvägnätet och även i vägnätet som brukar kallas "Nordiska triangeln" sträckorna Oslo-Stockholm-Köpenhamn-Oslo.

Riksintresset berör många kommuner utöver Karlskoga.

Delvis planlagt för sitt ändamål. Korridor för ny sträckning utanför Karlskoga tätort finns i denna översiktsplan.

- Riksintresset ska beaktas vid planläggning och annan kommunal hantering.

2.5.2 Förslag till nya riksintressen som berör Karlskoga kommun **Knektåsvägen (homogen bostadsbebyggelse, kv Hurtig) - kulturmiljövård**

Motivering: Tvåvånings radhus uppförda för tjänstemän i AB Bofors under år 1947. Husen är ritade av de välkända arkitekterna Backström och Renius. Den tidstypiska arkitektoniska utformningen gör ett bevarande önskvärt och att området utses till riksintresse. Planlagt men utan nödvändiga skyddsbestämmelser.

- Karlskoga kommun ska agera för att kv Hurtig vid Knektåsvägen utses till riksintresse samt att det genom detaljplanläggning skyddas och bevaras.

2.6 Mellankommunala frågor

Under denna punkt har de frågor sammanställts som bedöms direkt beröra en eller flera kommuner utöver Karlskoga. För närmare beskrivningar av objekten och riktlinjer för desamma hänvisas till respektive kapitel i ÖP:n.

- Sjön Möckeln - Degerfors (kap 2, 7 och 9)
- Gemensam folkhälsoförvaltning - Degerfors (kap 4)
- Gemensam arbetsmarknad - Degerfors (kap 6).
- Bofors skjutfält riksintresse - Nora, Örebro (kap 2 och 6).
- Besöksnäring, turismsamverkan Östra Värmland - Degerfors, Kristinehamn, Filipstad, Storfors, Hällefors (kap 6).
- Naturreservat, inkl riksintressen, befintliga och föreslagna - Degerfors, Lekeberg, Hällefors, Kristinehamn (kap 2 och 7)
- Vattenförsörjning - Storfors, Kristinehamn, Degerfors (kap 8 och 13).
- Bergslagens räddningstjänst - Degerfors, Kristinehamn, Storfors, Filipstad, Hällefors (kap 9).
- Leder och spår: Bergslagsleden - Degerfors, Lekeberg (kap 10).
- Möckelngymnasiet, gemensam gymnasienämnd - Degerfors (kap 11).
- Europaväg E18 (riksintresse), nuvarande och framtida sträckning - Lekeberg, Örebro, Degerfors, Kristinehamn (kap 2 och 12).
- Länsväg 204, 205, 243 - Degerfors, Lekeberg, Storfors, Nora (kap 12).
- Järnväg Nordvästra stambanan (riksintresse) - Degerfors, Lekeberg, Kristinehamn (kap 2 och 12).
- Avfallsgrupp Östra Värmland - Kristinehamn, Mariestad, Gullspång, Filipstad, Storfors (kap 13).
- Vindkraft - eventuell gemensam policy - Degerfors (kap 13).
- Villingsbergs skjutfält (riksintresse) - Lekeberg, Örebro (kap 2 och 14).